FIIA
FINNISH INSTITUTE
OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Juha Jokela, ohjelmajohtaja
Tuomas Iso-Markku, vanhempi tutkija
EU-tutkimusohjelma
Ulkopoliittinen instituutti

Talousvaliokunta
Eduskunta

13.2.2024

Asia: E 58/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024-2029

Kiitämme valiokuntaa mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja toimittaa kirjallinen lausunto valtioneuvoston selvityksestä. Lausunnossa tarkastelemme selvitystä Ulkopoliittisen instituutin EU ja strateginen kilpailu -tutkimusohjelman painopisteiden valossa keskittyen kuitenkin erityisesti talousvaliokunnan toimialaan.

Yleisesti selvityksestä

Valtioneuvoston selvityksessä esitetään ne linjaukset ja päämäärät, joiden Suomi haluaa sisältyvän kesäkuun 2024 Euroopan parlamentin vaalien jälkeen määriteltäviin Euroopan unionin tulevan viisivuotiskauden (2024-2029) strategisiin ja poliittisiin prioriteetteihin. Selvityksen tueksi valtioneuvosto lupaa laatia vuosittain konkreettisen EU-vaikuttamisstrategian Suomen kannalta keskeisistä EU-asioista. Valtioneuvosto on myös julkaissut periaatepäätöksen EU-ennakkovaikuttamisen järjestämisestä ja ennakoivasta kannanmuodostuksesta EU-asioissa. Päätöksessä korostetaan ennakkovaikuttamisen tärkeyttä sekä kuvataan EU:n päätöksentekoprosessia ja Suomen kannanmuodostusta.[1] Periaatepäätöksessä todetaan, että ”[e]nnakkovaikuttamisessa keskeistä on Suomen omien tavoitteiden nostaminen EU-agendalle EU:n strategisen ohjelman ja komission viisivuotisohjelman kautta.” Tämä korostaa käsittelyssä olevan selvityksen merkitystä Suomen EU-politiikan ohjausasiakirjana.

[1] Valtioneuvosto kanslia (2024): Valtioneuvoston periaatepäätös EU-ennakkovaikuttamisen järjestämisestä ja ennakoivasta kannanmuodostuksesta EU-asioissa. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165389

FIIA
FINNISH INSTITUTE
OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Valtioneuvoston selvityksessä Suomen avaintavoitteet ja niihin liittyvät kannat on kirjattu tiiviisti ja selvästi, joskin myös hyvin yleisellä tasolla. Keskeisimmiksi tavoitteiksi valtioneuvosto nostaa 1.) Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistamisen, 2.) Euroopan kokonaisturvallisuuden parantamisen sekä 3.) puhtaan siirtymän ja bio- ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistämisen. Suomen EU-vaikuttamisen näkökulmasta pidämme selkeiden tavoitteiden asettamista ja sen edellyttämää priorisointia perusteltuna ja tervetulleena. Selvityksessä määritellyt yleistavoitteet ovat myös hyvin linjassa EU-tasolla käynnissä olevan poliittisen keskustelun kanssa. Euroopan parlamentin vaalien keskeisiksi teemoiksi on ennakoitu nousevan EU:n talous ja kilpailukyky kiristyneen globaalin strategisen kilpailun oloissa; unionin turvallisuus sekä perinteisten että uusien uhkien värittämässä toimintaympäristössä; sekä vihreän ja digitaalisen siirtymän mukanaan tuomat mahdollisuudet ja haasteet. Talouteen ja kilpailukykyyn liittyvät kysymykset ovat olleet vahvasti esillä myös vuodenvaihteessa päättyneellä Espanjan EU:n neuvoston puheenjohtajakaudella, ja ne on nostettu yhdeksi käynnissä olevan Belgian puheenjohtajuus-kauden prioriteeteista.

EU:ssa käytävän talouspoliittisen keskustelun taustalla vaikuttavat yhtäältä Euroopan taloutta kohdanneet kriisit, kuten koronapandemia ja Venäjän hyökkäyssodasta johtuva energiakriisi, sekä toisaalta kiristyneen globaalin strategisen kilpailun aiheuttamat haasteet, mukaan lukien tarve vastata unionin keskeisten kilpailijoiden (valtion)tukitoimiin ja protektionismiin. Talouspoliittista keskustelua raamittaa myös kasvanut halu edistää EU:n taloudellista turvallisuutta vähentämällä unionin potentiaalisesti haitallisia riippuvuuksia kolmansista maista. Kaiken kaikkiaan käynnissä on perustavanlaatuisia muutoksia, jotka koskevat sekä EU:n globaalia taloudellista toimintaympäristöä että unionin omia politiikkatoimia. Tätä taustaa vasten jäimme kaipaamaan valtioneuvostolta ajankohtaista tilannekuvaa sekä arviota näiden muutosten vaikutuksista unionin talouteen kokonaisuutena sekä yksittäisten jäsenvaltioiden ja EU-instituutioiden talouspoliittisiin näkemyksiin. Haluaisimme myös kiinnittää huomiota siihen, että valtioneuvoston selvityksessä ei esitetä keinoja, joilla Suomi tavoitteisiinsa pyrkii; selvityksessä

mainittuja yleistason tavoitteita ei esimerkiksi juurikaan pilkota pienemmiksi osatavoitteiksi, eikä asiakirjassa määritellä konkreettisia aloitteita tai ehdotuksia, joita valtioneuvosto haluaisi EU-pöytään tuoda. Selonteossa ei myöskään valoteta sitä, miten Suomi pyrkii varmistamaan tavoitteilleen tarvittavan tuen muista jäsenvaltioista ja EU-instituutioista. Näistä syistä Suomen mahdollisuuksia edistää avaintavoitteitaan ja tehdä niihin liittyvää EU-vaikuttamista on vaikea arvioida.

Unionin strateginen kilpailukyky ja talous

Valtioneuvoston selvitys toteaa, että Suomen kannalta keskeisiä kilpailukykypolitiikan painotuksia ovat EU:n riippuvuuksien uudelleenarviointi sekä vastaaminen kovenevaan globaaliin kilpailuun investoinneista, osaavasta työvoimasta, teknologisesta johtajuudesta ja raaka-aineista. Selvityksen mukaan EU:n strategisen kilpailukyvyn tulee nojata unionin omiin vahvuuksiin, joihin lukeutuvat kilpailulliset sisämarkkinat ja markkinaehtoiset ratkaisut, tehokas kilpailupolitiikka ja tiukat valtiontukisäännöt sekä sääntöpohjaisuutta ja markkinoiden avaamista edistävä EU:n kauppapolitiikka. Valtioneuvoston näkemys heijastelee vakiintuneita käsityksiä Suomen kaltaisen suhteellisen pienen, avoimen ja vahvasti globaaleihin ja eurooppalaisiin arvoketjuihin kytkeytyneen kansantalouden menestyksen edellytyksistä. Tästä näkökulmasta valtioneuvoston linjauksia voi pitää perusteltuina ja ymmärrettävinä.

Toisaalta käytettävissä olevan tutkitun tiedon perusteella maailmantaloutta ohjaa aiempaa selvemmin suurvaltojen välinen strateginen kilpailu ja kamppailu, geotaloudellisen ajattelun vahvistuminen sekä blokkiutuminen.[2] Nämä trendit liittyvät erityisesti nousevien talouksien vahvistuneeseen asemaan maailmantaloudessa sekä läntisten talouksien pyrkimykseen vastata

[2] ks. Moraes, Henrique; Wigell, Mikael (2020) The emergence of strategic capitalism: Geoeconomics, corporate statecraft and the repurposing of the global economy. FIIA Working Paper 117. https://www.fiia.fi/julkaisu/the-emergence-of-strategic-capitalism; Jokela, Juha; Saul, Alana (2023): The changing dynamics of the G7, G20 and BRICS: Informal multilateral cooperation is increasingly important in an era of strategic competition. FIIA Briefing Paper 361. https://www.fiia.fi/julkaisu/the-changing-dynamics-of-the-g7-g20-and-brics

kiristyneeseen kansainväliseen kilpailuun myös siltä suojautumalla. Huomionarvoista on, että strateginen kilpailu on lisääntynyt myös läntisen yhteisön sisällä, mistä esimerkkeinä voidaan mainita Yhdysvaltojen ja Ison-Britannian taloudellisten ulkosuhteiden suunta. EU:ssa edellä olevat kehityskulut ovat johtaneet yrityksiin kasvattaa unionin strategista autonomiaa talouden kentällä.[3] Strategisen kilpailun ohella (ja osana) taloudellisen turvallisuuden kysymykset ovat viime vuosina nousseet EU-politiikan keskiöön. Käytännössä tämä on tarkoittanut toimia EU:n mahdollisesti haitallisten riippuvuuksien tunnistamiseksi ja vähentämiseksi, unioniin ja yksittäisiin jäsenvaltioihin kohdistuvan taloudellisen painostuksen torjumiseksi sekä EU-alueelle suuntautuviin investointeihin liittyvien turvallisuusnäkökohtien huomioimiseksi.

Ottaen huomioon EU:n ulkoisessa toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja unionin omat viimeaikaiset politiikkatoimet valtioneuvoston strategisen kilpailukyvyn tavoitteet vaikuttavat ankkuroituvan aikaan, jonka paluusta ei nykykehityksen valossa ole takeita. Keskeistä kansallisten tavoitteiden menestyksekkäälle edistämiselle on muiden jäsenvaltioiden vakuuttaminen siitä, että nämä tavoitteet palvelevat laajemmin koko EU:n etua. Valtioneuvoston pitäisikin kyetä huomattavasti paremmin perustelemaan, miten sen määrittelemät strategisen kilpailukyvyn linjaukset vastaavat maailmantalouden tämänhetkisen murroksen EU:lle ja unionin jäsenvaltioille mukanaan tuomiin haasteisiin.

Yksi Suomen keskeisistä prioriteeteistä on, että EU irtautuisi mahdollisimman nopeasti nykyisistä, tilapäisistä valtiontukisääntöjen joustoista, joiden Suomi korostaa heikentävän Euroopan yhtenäisyyttä ja sisämarkkinoiden toimivuutta. Valitussa argumentaatiolinjassa korostuu Suomen ja monien muiden pienten jäsenvaltioiden huoli siitä, että joustoista hyötyvät ennen muuta unionin suuret taloudet. Tätä näkökulmaa tukee myös käytettävissä oleva data, jonka mukaan EU:n suurimmat jäsenvaltiot ovat vastuussa valtaosasta unionissa myönnetyistä valtiontuista. Toisaalta Suomen ja muiden pienten jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon se,

[3] Helwig, Niklas; Wigell, Mikael (2022): The EU´s quest for geoeconomic power: Pursuing open strategic autonomy. FIIA Briefing Paper 334. https://www.fiia.fi/julkaisu/the-eus-quest-for-geoeconomic-power

FIIA
FINNISH INSTITUTE
OF INTERNATIONAL AFFAIRS

että monien EU:n suurten jäsenvaltioiden näkökulmasta valtiontuet ovat välttämätön väline investointien saamiseksi EU-alueelle ja unionin kansainvälisen kilpailukyvyn turvaamiseksi, koska EU:n merkittävimmät globaalit kilpailijat (mukaan lukien Yhdysvallat) tukevat omia yrityksiään huomattavilla panostuksilla. Jotta Suomi voisi edistää tavoitettaan valtiontukisääntöjen palauttamisesta, Suomen tulisikin samalla kyetä esittämään konkreettisia ratkaisuja, jotka auttaisivat unionia vastaamaan kolmansien maiden valtiontuki- ja investointipolitiikkoihin. Yksi mahdollisuus olisi ehdottaa/edistää EU-tasolle luotavaa markkinaehtoisesti toimivaa investointi- tai tukivälinettä. Tällainen väline voisi vahvistaa unionin asemaa globaalissa kilpailussa investoinneista, innovaatioista ja teknologioista tavalla, josta voisivat hyötyä kaikkien jäsenvaltioiden yritykset, ja joka ei siten heikentäisi sisämarkkinoiden toimintaedellytyksiä.

Toimivat sisämarkkinat määritellään valtioneuvoston selvityksessä keskeiseksi osaksi strategisesti kilpailukykyistä EU:ta. Muuten sisämarkkinoita koskevat kirjaukset jäävät kuitenkin yllättävän suppeiksi. EU taloudellisiin ulkosuhteisiin liittyvän aiempaa vahvemman (ulkoisen) suojautumisen rinnalla, ja sen vastapainona, on mahdollista edellyttää ”markkinoiden avaamista” EU:n alueella, eli EU:n sisämarkkinoiden syventämistä (digitaalisuus, palvelut, liikkuvuus ja pääomamarkkinaunioni). Lisäksi on hyvä kiinnittää huomiota EU:n sisämarkkinoiden laajentamiseen ja sen mukanaan tuomiin mahdollisuuksiin (esimerkiksi EU:n laajentuminen, mahdollisuus syventää suhdetta Iso-Britannian kanssa, pitkälle menevät ja laaja-alaiset vapaakauppa-alueet EU:n naapurivaltioiden kanssa, nykyisten kauppasopimusten syventäminen). Strategisen kilpailun kiristyessä syvenevät ja laajenevat sisämarkkinat ovat suomalaisten ja eurooppalaisten yritysten turvasatama. Elinvoimaiset ja dynaamiset sisämarkkinat vaikuttavat myös EU:n globaaliin kauppapoliittiseen vetovoimaan ja asemaan.

EU:n kauppapolitiikan suhteen valtioneuvoston selvitys korostaa avoimen, sääntöperustaisen ja vastuullisen kaupan merkitystä EU:n kilpailukyvylle ja peräänkuuluttaa unionilta aktiivista otetta uusien markkinoiden avaamiseen ja kansainvälisen kaupan sääntöjen vahvistamiseen. Myös näiltä osin selvityksessä esitetyt tavoitteet ovat ymmärrettäviä Suomen kaltaisen avoimen ja

vientivetoisen talouden näkökulmasta. Maailmankaupan ja -talouden vallitsevat trendien huomioiden hallitukselta kaivattaisiin kuitenkin näkemyksiä myös siitä, miten EU:n tulisi varautua tilanteeseen, jossa markkinoiden avaaminen vaikeutuu, kansainvälisen kaupan sääntöpohja rapautuu entisestään ja jopa laajamittaiset kauppasodat ovat mahdollisia. EU:n ja Suomen kannalta erityisesti Yhdysvaltojen ja Kiinan suhteiden tuleva kehitys on keskeistä.[4] Suhteiden mahdollinen kärjistyminen asettaisi EU:n aiempaa vaikeampaan asemaan poliittisesti ja taloudellisesti, joskin se voisi myös lisätä unionin kauppapoliittista vetovoimaa niin sanotussa globaalissa etelässä. Kaiken kaikkiaan Suomen ennakkovaikuttamisen tulisi vanhojen periaatteiden toistamisen sijaan keskittyä tunnistamaan ja edistämään sellaisia strategisia toimia, joilla EU ja Suomi voivat turvata asemansa ja intressinsä muuttuneessa ja kilpailullisemmassa kansainvälisessä toimintaympäristössä.

Kokonaisturvallisuus ja vahvempi Eurooppa

Valtioneuvoston selvitys kuvaa osuvasti Venäjän hyökkäyssodan ja kiristyvän suurvaltakilpailun muuttaneen Euroopan turvallisuusympäristöä ”nopeasti, merkittävästi ja pitkäkestoisesti”. Tilanteen haastavuutta lisää epävarmuus Euroopan keskeisimmän liittolaisen, Yhdysvaltojen, sisä- ja ulkopoliittisesta suunnasta. Valtioneuvosto esittääkin perustellusti, että EU:n olisi vahvistettava geopoliittista toimijuuttaan, kriisinsietokykyään ja kokonaisturvallisuuttaan.

Hieman yllättäen valtioneuvosto ei selvityksessään kytke turvallisuutta ja puolustusta koskevia tavoitteitaan unionin strategiseen kilpailukykyyn. Käytännössä näiden välillä on kuitenkin vahvoja yhteyksiä, sillä on selvää, että EU:n turvallisuuden takaaminen on keskeistä myös unionin taloudellisen vakauden sekä yritysten toimintaedellytysten näkökulmasta. Vain turvallinen ja vakaa EU voi olla houkutteleva kohde investoinneille ja osaavalle työvoimalle. Kilpailukykyinen ja edistyksellinen talous puolestaan luo pohjaa puolustusteknologioiden kehitykselle, joka taasen

[4] Saari, Sinikukka; Helwig, Niklas; Jokela, Juha; Mattlin, Mikael (2023): EU-China relations in an uncertain world: Walking a geopolitical tightrope. FIIA Briefing Paper 376. https://www.fiia.fi/julkaisu/eu-china-relations-in-an-uncertain-world

FIIA
FINNISH INSTITUTE
OF INTERNATIONAL AFFAIRS

voi osaltaan toimia ajurina siviilikäyttöön tarkoitettujen innovaatioiden synnyttämisessä. Vahva ja toimiva talous on myös huoltovarmuuden perusta.

Myös selvityksen kokonaisuusturvallisuutta koskevassa osuudessa valtioneuvosto pitäytyy suureksi osaksi hyvin yleisellä tasolla. Se linjaa tavoitteekseen, että EU:n olisi vahvistettava sekä kykyään globaalina toimijana että omaa puolustustaan. Tarvittavien suorituskykyjen kehittäminen edellyttää valtioneuvoston mukaan sitä, että EU:n puolustuksen teollinen ja teknologinen perusta on kilpailukykyinen. Selvitys mainitsee myös, että Suomen tavoitteena on luoda EU:lle toimivat puolustustarvikkeiden yhteismarkkinat. Valtioneuvosto ei kuitenkaan erittele keinoja, joilla unionin ja Suomen tulisi näitä päämääriä edistää, tai avaa niitä haasteita ja kysymyksiä, joita niihin liittyy. Käytännössä Euroopan puolustusteollinen pohja on edelleen hajanainen ja tehoton, sillä jäsenvaltiot tekevät sotilaallisten suorituskykyjen hankintaa ja kehittämistä koskevat päätökset useimmiten koordinoimatta niitä keskenään, suojaavat omaa kansallista puolustusteollisuuttaan kilpailulta ja/tai ostavat valmista puolustusteknologiaa erityisesti EU:n ulkopuolisilta toimittajilta, ennen kaikkea Yhdysvalloista.

EU on viimeisen 15-20 vuoden aikana pyrkinyt vahvistamaan Euroopan puolustusteollista pohjaa ja puolustusmarkkinoita monin tavoin, esimerkiksi jäsenvaltioiden puolustushankintoja ja EU-alueen sisäisiä puolustustarvikkeiden siirtoja koskevalla sääntelyllä; järjestelyillä, joiden tavoitteena on synkronoida jäsenvaltioiden kansallista puolustussuunnittelua (puolustuksen vuosittainen arviointi, CARD) ja lisätä niiden välisiä yhteishankkeita (pysyvä rakenteellinen yhteistyö, PRY/PESCO); sekä taloudellisilla kannustimilla, joiden on tarkoitus rohkaista jäsenvaltioita tekemään yhteistyötä puolustustutkimuksessa ja suorituskykyjen kehittämisessä (Euroopan puolustusrahasto, EDF). Venäjän hyökkäyssodan alettua EU on myös luonut uusia instrumentteja, jotka mahdollistavat puolustusmateriaalin yhteishankinnat (Euroopan puolustusteollisuuden vahvistamista yhteistoiminnallisten hankintojen avulla koskevan väline, EDIRPA, sekä sen seuraajaksi suunniteltu Euroopan puolustusalan investointiohjelma, EDIP).

FIIA
FINNISH INSTITUTE
OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Toistaiseksi tulokset ovat kuitenkin monestakin syystä jääneet vähäisiksi. Jäsenvaltiot voivat puolustushankintojen osalta edelleen poiketa normaaleista hankinta- ja kilpailutussäännöistä vetoamalla kansallisiin turvallisuusintresseihinsä, eivätkä ne ole olleet halukkaita yhdenmukaistamaan tai koordinoimaan kansallisia puolustussuunnitteluprosessejaan. EU:n tarjoamat taloudelliset porkkanat eivät myöskään ole saaneet merkittävää käännettä aikaan, sillä unionin puolustukseen panostamat summat ovat jäsenvaltioiden kansallisiin puolustusbudjetteihin verrattuna pieniä. Lisäksi jäsenvaltiot joutuvat puolustussuunnittelua tehdessään tasapainottelemaan välittömien suorituskykytarpeidensa ja Euroopan puolustusta koskevien pidemmän aikavälin tavoitteidensa välillä. Euroopan puolustusteollisen pohjan vahvistamiseksi eurooppalaisten puolustusyritysten toteuttamat tutkimus- ja kehityshankkeet olisivat ensiarvoisen tärkeitä, mutta nopeat muutokset turvallisuusympäristössä ajavat jäsenvaltioita ymmärrettävästi turvautumaan EU-alueen ulkopuolelta ostettaviin valmiisiin puolustusteknologioihin. Koska kyse on monimutkaisesta kokonaisuudesta, valtioneuvoston odottaisi selvityksessään selkeämmin linjaavan, miten EU:n tulisi omaa puolustusteollista pohjaansa vahvistaa ja minkälaisin toimin Suomi suhteellisen pienenä jäsenvaltiona voi tätä prosessia edistää ja tukea.

Valtioneuvoston selvityksessä todetaan, että Suomen tulisi edistää EU:ssa suomalaista kokonaisturvallisuus- ja huoltovarmuusajattelua. Lähtökohdat tämän tavoitteen edistämiseksi ovat hyvät, sillä nopeat muutokset EU:n ulkoisessa toimintaympäristössä ovat jo saaneet unionin liikkumaan joiltain osin Suomen toivomaan suuntaan. Esimerkiksi resilienssin ja strategisen autonomian käsitteet, jotka ovat molemmat ohjanneet merkittävällä tavalla EU:ssa viime vuosien aikana käytyä keskustelua ja unionin politiikkatoimia, sisältävät paljon yhtymäkohtia suomalaiseen kokonaisturvallisuus- ja huoltovarmuusajatteluun. EU on näiden käsitteiden alla tehnyt merkittäviä avauksia esimerkiksi koskien terveysunionia, kriittisten raaka-aineiden

FIIA
FINNISH INSTITUTE
OF INTERNATIONAL AFFAIRS

saatavuutta, kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä (CER-direktiivi) ja kyberturvallisuutta (NIS2-direktiivi).[5] Suomen on kuitenkin hyvä pitää mielessä, että suomalainen kokonaisturvallisuus- ja huoltovarmuusajattelu sellaisinaan ovat vieraita useimmille muille jäsenvaltioille ja EU-instituutioille, eivätkä ne ole suoraan siirrettävissä EU-tasolle. EU:n toimintaa kokonaisturvallisuus- ja huoltovarmuuskysymyksissä rajoittaa muun muassa se, että unionin välineet ja toimivalta vaihtelevat politiikka-aloittain. Monet kokonaisturvallisuus- ja huoltovarmuuskysymykset ovat viime kädessä jäsenvaltioiden kansallisessa päätösvallassa. Valtioneuvoston olisikin pohdittava tarkasti, mitä osia suomalaisesta kokonaisturvallisuus- ja huoltovarmuusajattelusta olisi hyödyllistä ja mahdollista toteuttaa EU-viitekehyksessä.

Unionin rahoitus

Valtioneuvoston selvityksessä peräänkuulutetun kaltainen vahva ja toimintakykyinen EU vaatisi käytännössä tuekseen suurempaa budjettia, sillä lisäresurssit ovat keskeisessä asemassa unionin vastatessa nykyistä tehtävistään ja toimintaympäristön muutoksista kumpuaviin tarpeisiin. Näitä ovat muun muassa kovenevan strategisen kilpailun edellyttämät panostukset EU:n ulkoiseen kilpailukykyyn (esimerkiksi tässä lausunnossa mainittu investointi- tai tukiväline ja/tai unionin tutkimusrahoituksen lisääminen), turvallisuusympäristön sanelemat lisäykset turvallisuus- ja puolustusrahoitukseen sekä Ukrainan tukemisesta ja unionin laajenemisesta aiheutuvat perustellut lisäkustannukset. EU:n budjettiin ankkuroitavien todennäköisten uusien rahoitusinstrumenttien valmistelussa on keskeistä käyttää mahdollisuuksia luoda unionille uusia omia varoja.

Valtioneuvoston varauksellinen kanta EU:n budjetin kasvattamiseen ja uusien rahoitusinstrumenttien käyttöönottoon tarkoittaa sitä, että Suomen on käytännössä vaikea päästä mukaan ja vaikuttaa unionin rahoituksesta käytäviin keskusteluihin. Budjetin

[5] Iso-Markku, Tuomas (2021): The EU and Finland's security of supply: A 'turn' in EU thinking provides new opportunities, but significant differences remain. FIIA Briefing 330. https://www.fiia.fi/julkaisu/the-eu-and-finlands-security-of-supply

FIIA
FINNISH INSTITUTE
OF INTERNATIONAL AFFAIRS

kokonaistason ja oman maksuosuutensa sijaan Suomen tulisi kiinnittää enemmän huomiota uusien instrumenttien luonteeseen ja niiden tarjoamaan lisäarvoon: mitä niiden kautta tuetaan, miten rahoituksesta päätetään ja kilpaillaan, ja miten rahojen käyttöä valvotaan.

Address Arkadiankatu 23 B, P.O. Box 425, FI-00101 Helsinki Telephone +358 9 432 7700 Fax +358 9 432 7799 Email firstname.lastname@fiia.fi www.fiia.fi